2025/1451

16.7.2025

ROZHODNUTÍ RADY (SZBP) 2025/1451

ze dne 15. července 2025

na podporu úsilí zaměřeného na prevenci a potírání nedovoleného šíření ručních palných a lehkých zbraní a střeliva a obchodování s nimi a proti jejich dopadu v Severní a Jižní Americe – fáze III

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na čl. 28 odst. 1 a čl. 31 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně, nazvaná „Zajištění zbraní, ochrana občanů“ (dále jen „strategie EU pro ruční palné a lehké zbraně“), která byla přijata v roce 2018, stanoví pokyny pro činnost Unie v oblasti ručních palných a lehkých zbraní.

(2) Na regionální úrovni strategie EU pro ruční palné a lehké zbraně zavazuje Unii a její členské státy k tomu, aby napomáhaly dalším zemím ve zlepšování řízení a zabezpečení státem držených zásob posilováním vnitrostátního legislativního a správního rámce a institucí, které regulují legální dodávky a řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro obranné a bezpečnostní síly.

(3) Ve strategii se uvádí, že Unie bude ve snaze snížit míru ozbrojeného násilí a trestné činnosti usilovat o synergie s relevantními americkými státy a regionálními organizacemi za účelem omezení nedovoleného šíření ručních palných a lehkých zbraní a obchodování s nimi.

(4) Organizace amerických států (OAS) působí jako sekretariát Meziamerické úmluvy proti nedovolené výrobě palných zbraní, střeliva, výbušnin a dalších souvisejících materiálů a proti nedovolenému obchodování s nimi a koordinuje a provádí v Severní a Jižní Americe regionální iniciativy pro boj proti nedovoleným ručním palným a lehkým zbraním.

(5) V dřívější době Unie podporovala OAS prostřednictvím rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/2010 ([1]) a (SZBP) 2022/847 ([2]) na podporu boje proti nedovolenému šíření ručních palných a lehkých zbraní a střeliva a obchodování s nimi v Latinské Americe a v Karibiku a proti souvisejícímu dopadu,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

1. V rámci provádění strategie EU pro ruční palné a lehké zbraně je účelem tohoto rozhodnutí řešit ozbrojené násilí v Severní a Jižní Americe. Za tímto účelem Unie financuje projekt popsaný v příloze, jehož cílem je bojovat proti nedovolenému šíření palných zbraní a střeliva a obchodování s nimi a předcházet používání palných zbraní ve vysoce zasažených společenstvích.

2. Toto rozhodnutí sleduje tyto cíle:

a) posílit regulační rámce pro řešení nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi v Severní a Jižní Americe;

b) zlepšit poznatky a sdílení informací o nedovoleném obchodování s palnými zbraněmi a nedovoleném šíření ručních palných a lehkých zbraní v Americe;

([1]) Rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/2010 ze dne 17. prosince 2018 na podporu boje proti nedovolenému šíření ručních palných a lehkých zbraní a střeliva a obchodování s nimi v Latinské Americe a v Karibiku a proti souvisejícímu dopadu v rámci strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu do nich, nazvané „Zajistit bezpečnost zbraní a chránit občany“ (Úř. věst. L 322, 18.12.2018, s. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/2010/oj).

([2]) Rozhodnutí Rady (SZBP) 2022/847 ze dne 30. května 2022 na podporu úsilí zaměřeného na prevenci a potírání nedovoleného šíření ručních palných a lehkých zbraní a střeliva a obchodování s nimi a proti jejich dopadu v Americe (Úř. věst. L 148, 31.5.2022, s. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/847/oj).

c) zlepšit státní kapacity pro řízení životního cyklu ručních palných a lehkých zbraní a střeliva a snížit riziko odklonu na nedovolený trh;

d) posílit vnitrostátní systémy pro systematické sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní;

e) omezit rizikové faktory spojené s ozbrojeným násilím na úrovni komunity a

f) posílit subregionální spolupráci prostřednictvím rozvoje a provádění subregionálního plánu pro palné zbraně.

3. Podrobný popis projektu je obsažen v příloze tohoto rozhodnutí.

Článek 2

1. Za provádění tohoto rozhodnutí odpovídá vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“).

2. Technickým prováděním projektu uvedeného v článku 1 je pověřena Organizace amerických států (OAS).

3. OAS plní své úkoly pod vedením vysokého představitele. Za tímto účelem uzavře vysoký představitel s OAS nezbytná ujednání.

Článek 3

1. Finanční referenční částka na provádění projektu financovaného Unií činí 4 055 956 EUR.

2. Výdaje financované referenční částkou stanovenou v odstavci 1 jsou spravovány v souladu s postupy a pravidly, kterými se řídí souhrnný rozpočet Unie.

3. Na řádnou správu výdajů uvedených v odstavci 2 dohlíží Komise. Za tímto účelem uzavře s OAS nezbytnou dohodu o financování. Tato dohoda o financování musí obsahovat ustanovení o tom, že OAS je povinna zajistit zviditelnění příspěvku Unie úměrné jeho výši.

4. Komise usiluje o uzavření dohody o financování uvedené v odstavci 3 co nejdříve po vstupu tohoto rozhodnutí v platnost. Informuje Radu o veškerých obtížích v tomto procesu a o dni uzavření dohody o financování.

Článek 4

1. Vysoký představitel podává Radě zprávy o provádění tohoto rozhodnutí na základě pravidelných popisných zpráv vypracovávaných ze strany OAS. Rada na základě těchto zpráv provádí hodnocení.

2. Komise podává zprávy o finančních aspektech projektu podle článku 1.

Článek 5

1. Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem přijetí.

2. Toto rozhodnutí pozbývá platnosti 36 měsíců ode dne uzavření dohody o financování podle čl. 3 odst. 3. Pozbývá však platnosti šest měsíců ode dne svého vstupu v platnost, nebude-li uvedená dohoda v této lhůtě uzavřena.

V Bruselu dne 15. července 2025.

Za Radu

předsedkyně

K. KALLAS

PŘÍLOHA

Projekt na podporu úsilí zaměřeného na prevenci a potírání nedovoleného šíření ručních palných a lehkých zbraní a střeliva a obchodování s nimi a proti jejich dopadu v Severní a Jižní Americe – fáze III

1. **Souvislosti**

Severní a Jižní Amerika jsou i nadále regionem s nejvyšší mírou násilí na světě, které má velké hospodářské a sociální dopady a dopady na lidské životy a dotýká se zejména nejzranitelnějších skupin obyvatelstva. Podle poslední celosvětové studie o vraždách, vypracované v roce 2021, zaznamenal tento region nejvyšší regionální míru vražd – 15 vražd na 100 000 obyvatel –, přičemž celosvětový průměr činil 5,8 na 100 000 obyvatel ([1]). Ačkoli ve snižování míry vražd bylo dosaženo pokroku – v roce 2017 se jednalo o 17,2 vražd na 100 000 obyvatel ([2]) – v celosvětovém měřítku je každá třetí vražda spáchána v Severní a Jižní Americe. Kromě toho je téměř 70 % těchto vražd pácháno palnými zbraněmi ([3]). Je proto nezbytné posílit kapacitu latinskoamerických a karibských zemí řešit ozbrojené násilí.

K ozbrojenému násilí v regionu přispívá několik faktorů. Bezpečnost komunit ohrožuje nedovolené šíření zbraní a střeliva, zejména v kontextu vysoké míry nerovnosti, sociálního vyloučení a nedostatečného přístupu k veřejným službám a způsobům mírového řešení konfliktů. Organizované zločinecké skupiny navíc ohrožují stabilitu latinskoamerických a karibských zemí tím, že podněcují nelegální trh se zbraněmi přes nelegální trasy, které využívají propustné hranice a nedostatečný dohled nad legálním řetězcem v oblasti palných zbraní a střeliva. V zájmu účinného řešení ozbrojeného násilí v Severní a Jižní Americe musí komplexní politiky stanovit jako prioritu kontrolu nedovolených toků palných zbraní a střeliva a řešení rizikových faktorů na úrovni komunit prostřednictvím dvojího přístupu, který se zaměřuje jak na nabídku nedovolených palných zbraní a střeliva, tak i na poptávku po nich.

V regionu již existuje rámec pro posílení kontrol palných zbraní a střeliva během jejich celého životního cyklu. Jedním z klíčových mechanismů regionální spolupráce, pokud jde o prevenci, potírání a vymýcení nedovolené výroby palných zbraní, střeliva a výbušnin a obchodování s nimi, zůstává úmluva CIFTA, která byla podepsána v roce 1997 a byla ratifikována 31 zeměmi Severní a Jižní Ameriky. Úmluva CIFTA stanoví právně závazné povinnosti týkající se řízení palných zbraní a střeliva během jejich celého životního cyklu, omezení případů jejich odklonu od oprávněných uživatelů a řešení nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi. Je však nezbytné zintenzivnit úsilí o provádění ustanovení úmluvy. Navzdory úsilí, které vyvíjejí příslušné vlády, čelí tento region při provádění předmětných politik s cílem zajistit přístup k palným zbraním a střelivu pouze oprávněným uživatelům i nadále četným výzvám.

Prvotní výzvou je nedostatek údajů, které by umožnily pochopit jemné rozdíly v jednotlivých zemích, pokud jde o uvedený jev, a určit nedostatky v institucionálních kapacitách. Dotčené země rovněž nemají k dispozici právní předpisy, lidské zdroje a vybavení pro kontrolu zákonného obchodu s palnými zbraněmi a střelivem a jejich oprávněného používání. Ačkoli označování palných zbraní posílilo, kapacita systémů vedení záznamů je omezená. Většina systémů dosud funguje na základě papírové evidence nebo je roztříštěná a údaje nejsou integrovány. V praxi platí, že jakmile civilní nebo soukromá bezpečnostní společnost obdrží licenci k držení palné zbraně, není určen žádný útvar či personál, který by dodržování licenčních podmínek ověřoval. Dohled nad státem vlastněnými arzenály je rovněž nedůsledný. Vojenské a bezpečnostní síly neuplatňují protokoly o řízení zásob systematicky, čímž se zvyšuje pravděpodobnost odklonu palných zbraní a střeliva na nezákonný trh, jakož i riziko neplánovaných výbuchů ve skladovacích zařízeních.

K odklonu palných zbraní a střeliva může rovněž relativně snadno dojít při mezinárodních převodech. Licenční orgány, celní orgány a pohraniční orgány nedisponují kanály pro komunikaci v reálném čase a ke sledování skutečného pohybu zboží. Skutečnost, že není k dispozici vybavení včetně rentgenů, a nedostatečná odborná příprava příslušníků pohraniční stráže brání procesům ověřování a zabavování ukrytých palných zbraní a střeliva.

([1]) UNODC, *Global Study on Homicide* (Celosvětová studie o vraždách). 2023 https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/2023/GSH23_ExSum.pdf

([2]) UNODC, *Global Study on Homicide* (Celosvětová studie o vraždách). 2019 https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/global-study-on-homicide.html

([3]) UNODC, *Global Study on Homicide* (Celosvětová studie o vraždách). 2023 https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/2023/GSH23_ExSum.pdf

Reakce trestního soudnictví je rovněž nedostatečná. V některých zemích dosud nejsou zřízeny specializované útvary pro vyšetřování a stíhání nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi. Nedostatečné protokoly a zdroje pro účely vyšetřování souvisejících se zpětně zajištěnými palnými zbraněmi maří vyšetřování trestné činnosti, které by mohlo vést k vysledování původu palných zbraní, k nalezení spojitosti mezi těmito zbraněmi a četnými místy činu a k odhalení sítí nedovoleného obchodování.

Země postrádají kapacity pro řízení dodávek palných zbraní a střeliva, které by zajistily, že přístup k těmto zbraním a střelivu budou mít pouze oprávnění uživatelé. Rovněž institucionální kapacity pro řešení nedovolené poptávky po palných zbraních a střelivu a rizikových faktorů, které brání kultuře míru na úrovni komunity, existují jen v omezené míře.

Za účelem řešení těchto výzev poskytuje Odbor veřejné bezpečnosti generálního sekretariátu Organizace amerických států (DPS/OAS) v rámci programu pomoci DPS v oblasti kontroly zbraní a střeliva (PACAM) od roku 2019 pomocí finančních prostředků poskytnutých Evropskou unií (rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/2010 a rozhodnutí Rady (SZBP) 2022/847) komplexní technickou pomoc latinskoamerickým a karibským státům s cílem posílit jejich politiky zaměřené na řešení a prevenci nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi a střelivem. PACAM je operační mechanismus Organizace amerických států (OAS) na podporu členských států OAS při řešení ozbrojeného násilí posílením jejich kapacity nezbytné pro dodržování a uplatňování ustanovení mezinárodních nástrojů, jako je Meziamerická úmluva proti nedovolené výrobě palných zbraní, střeliva, výbušnin a dalších souvisejících materiálů a proti nedovolenému obchodování s nimi (CIFTA), akční program OSN a Smlouva o obchodu se zbraněmi. PACAM podporuje členské státy OAS, které o to požádají, prostřednictvím víceúrovňového přístupu obnášejícího:

— legislativní podporu pro zlepšení normativního rámce pro palné zbraně;

— cílenou a udržitelnou technickou pomoc vycházející z daných potřeb a související budování kapacit v různých aspektech řízení palných zbraní a střeliva během jejich celého životního cyklu;

— prosazování preventivních iniciativ s cílem posílit odolnost komunit vůči ozbrojenému násilí prostřednictvím metodiky programu OASIS a omezit neoprávněný přístup k palným zbraním.

Díky provádění obou rozhodnutí Rady SZBP dosáhl region v období od ledna 2019 do července 2024 smysluplných výsledků, z nichž mělo prospěch 28 zemí Latinské Ameriky a Karibiku, a to prostřednictvím několika složek, jimiž byly:

— vypracování středoamerického plánu pro prevenci nedovoleného šíření palných zbraní a střeliva a nedovoleného obchodování s nimi, jenž byl zeměmi Střední Ameriky přijat v únoru 2025;

— legislativní pomoc poskytnutá sedmi zemím s cílem posílit jejich normativní rámec pro palné zbraně;

— odborná příprava pro více než 3 400 státních zaměstnanců z 28 zemí zaměřená na osvědčené postupy a normy v oblasti fyzické bezpečnosti a řízení zásob, označování palných zbraní a vedení záznamů o těchto zbraních, jakož i v oblasti likvidace palných zbraní a střeliva;

— podpora 16 zemí při označování palných zbraní, mimo jiné formou darování označovacích strojů;

— likvidace více než 219 tun střeliva a 85 000 zabavených, zastaralých nebo nadbytečných ručních palných a lehkých zbraní v šesti zemích;

— bezpečnostní vylepšení v 16 skladovacích prostorech pro palné zbraně a střelivo v osmi zemích;

— vývoj programového vybavení pro kontrolu inventáře ručních palných a lehkých zbraní a střeliva v rámci institucionálních zásob, který používá 15 institucí v devíti zemích;

— vývoj regionálního komunikačního mechanismu pro legální převody palných zbraní a střeliva, včetně vnitrostátního řešení pro země, které k řízení svých postupů udělování licencí stále používají systémy obnášející papírovou evidenci;

— posílení životních dovedností 2 600 ohrožených mladých lidí z Hondurasu a Peru prostřednictvím mimoškolních aktivit v podobě hry v orchestru a sborového zpěvu;

— zřízení referenčního centra pro oběti ozbrojeného násilí v Hondurasu, které poskytlo psychosociální podporu více než 160 osobám a pořádalo osvětové akce s cílem zvýšit informovanost;

— odborná příprava pro více než 300 osob z dotčených komunit ze Salvadoru, Hondurasu a Peru v oblasti prevence násilí a pomoci obětem;

— účast více než 2 800 občanů Hondurasu a Peru na informačních činnostech a akcích zaměřených na předcházení násilí, jejichž účelem bylo podpořit kulturu míru.

Prostřednictvím spolupráce s Evropskou unií bylo dosaženo významného pokroku v boji proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi v regionu. Některé země se zúčastnily regionálních složek projektu, například koordinačních mechanismů či pracovních seminářů, přičemž základní skupiny zemí se týkaly všechny složky.

Přestože bylo dosaženo pokroku, je nadále nutné poskytovat předmětným zemím dlouhodobou pomoc za účelem udržení osvědčených postupů. Ze zkušeností DPS/OAS vyplývá, že pro dosažení systematického provádění komplexních politik, jako je kontrola palných zbraní, a zajištění vnitrostátní odpovědnosti za ně je nezbytná soustavná, cílená technická a operativní podpora vycházející z potřeb, která je poskytována dlouhodobě. V rámci této nové fáze bude zvážen význam dlouhodobých strategií pro zajištění smysluplné a udržitelné změny v bezpečnostních politikách a podmínkách.

Třetí fáze bude zahrnovat nové prvky vycházející z pokroku dosaženého během první a druhé fáze, jako je cílená pomoc s cílem zlepšit postupy týkající se sledování a předcházet používání palných zbraní a incidentům ve školách. Během uvedených pěti let jsme vytvořili podmínky pro zavedení těchto nových prvků, které vyžadují přímé a úzké vztahy se státními orgány a otevřený dialog o jejich výzvách a potřebách. Během třetí fáze jako takové se přispěje nejen k udržitelnosti pomoci poskytnuté v uplynulých pěti letech, ale také dojde k dalšímu posunu v řešení ozbrojeného násilí v Severní a Jižní Americe.

2. **Technický přístup**

Během této fáze bude DPS/OAS i nadále investovat do uceleného přístupu, který kombinuje strategie pro předcházení ozbrojenému násilí a kontrolu palných zbraní s cílem řešit nedovolenou nabídku palných zbraní a střeliva i poptávku po nich prostřednictvím pěti specifických cílů:

1. **Posílit regulační rámce pro boj proti obchodování s palnými zbraněmi v Severní a Jižní Americe**

Jedna složka tohoto opatření se zaměřuje na posílení vnitrostátních právních rámců s cílem zajistit, aby podporovaly operační činnosti v oblasti kontroly palných zbraní a zahrnovaly všechna povinná ustanovení mezinárodních předpisů. To zahrnuje rozšíření dostupnosti norem a pokynů týkajících se klíčových aspektů předcházení ozbrojenému násilí a řízení palných zbraní a střeliva během jejich celého životního cyklu, jakož i usnadnění přístupu pro vnitrostátní orgány a technický personál.

V předchozí fázi vypracoval DPS/OAS tři nové pokyny (likvidace ručních palných a lehkých zbraní, fyzická bezpečnost a řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a prevence genderově podmíněného násilí za použití palných zbraní), které byly schváleny Poradním výborem CIFTA a začleněny do souboru doplňkových dokumentů, jimiž se má uplatňování úmluvy řídit. V této fázi bude DPS/OAS v uvedeném úsilí pokračovat a v tomto ohledu vypracuje pokyny v rámci CIFTA týkající se programů zaměřených na dobrovolné odevzdání zbraní a norem bezpečnosti a zabezpečení pro soukromé bezpečnostní společnosti. Tato témata jsou pro region velmi důležitá. Ve zvláště zasažených komunitách je v oběhu značné množství palných zbraní, a proto je zapotřebí zvyšovat informovanost o rizicích, která představují, a podněcovat k jejich odevzdání v zájmu podpory kultury míru a mírového řešení konfliktů. V Latinské Americe a Karibiku se kromě toho dále rozrůstají soukromé bezpečnostní společnosti, přičemž miliony jejich ozbrojených strážců poskytují různé bezpečnostní služby. Používání palných zbraní a střeliva soukromými bezpečnostními společnostmi je nutné regulovat, aby se omezil odklon palných zbraní v jejich vlastnictví a jejich zneužívání.

Kromě toho bude rozšířena znalostní platforma pro palné zbraně využívaná na celé polokouli, která byla vyvinuta během druhé fáze, a bude i nadále šířena. Tato platforma je centralizovaným úložištěm informací a údajů o nedovoleném obchodování s palnými zbraněmi v Severní a Jižní Americe. Obsahuje veřejnou část s knihovnou souvisejících publikací a vyhledávacím nástrojem, který uživatelům umožňuje filtrovat normy podle zájmu (např. oblast použití, úroveň doporučení atd.). Zahrnuje i neveřejnou část pro registrované uživatele z příslušných zemí, jejíž součástí je fórum pro výměnu informací, rejstřík orgánů a nástroj pro elektronické předkládání dvouletých zpráv o provádění úmluvy CIFTA. Tyto informace jsou poté k dispozici v přehledech za účelem posouzení státních kapacit a nedostatků v provádění úmluvy.

2. **Zlepšit znalosti a sdílení informací o nedovoleném obchodování s palnými zbraněmi a nedovoleném šíření ručních palných a lehkých zbraní v Severní a Jižní Americe**

Vzhledem k potřebě soustavného vytváření údajů s cílem lépe pochopit povahu nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi v regionu a určit hlavní nedostatky v institucionálních kapacitách si DPS/OAS klade za cíl zlepšit v rámci úmluvy CIFTA dostupnost nástrojů pro vytváření poznatků. Prostřednictvím tří subregionálních seminářů budeme státním zaměstnancům nabízet odbornou přípravu zaměřenou na způsoby shromažďování a systematizace údajů o nedovoleném obchodování s palnými zbraněmi. Dotčeným zemím bude rovněž poskytnuta individualizovaná podpora s cílem pomoci jim vyplnit a předložit prováděcí dotazník v rámci úmluvy CIFTA, který zahrnuje konkrétní proměnné pro posuzování státních kapacit na základě dostupných referenčních hodnot (včetně CIFTA, MOSAIC, IATG a dalších norem).

Ve spolupráci s UNIDIR provedeme hloubkovou analýzu státních kapacit pro řízení celého životního cyklu ručních palných a lehkých zbraní a střeliva za použití metodiky UNIDIR. Tato analýza umožní zemím provádět cílené strategie k řešení zjištěných nedostatků.

3. **Zlepšit státní kapacity pro řízení životního cyklu ručních palných a lehkých zbraní a střeliva a snížit riziko odklonu na nedovolený trh**

Pokud jde o operační úroveň, DPS/OAS bude i nadále posilovat vnitrostátní kapacity pro řízení institucionálních zásob a snižování rizika ztrát, krádeží a odklonu zbraní a střeliva. Toto úsilí bude zahrnovat odbornou přípravu a cílenou pomoc v oblasti fyzické bezpečnosti a řízení zásob, včetně bezpečnosti, zabezpečení, účetnictví, skladování a přepravy zbraní a střeliva a nakládání s nimi, jakož i zničení zabavených, nadbytečných nebo zastaralých palných zbraní a střeliva. Pokud jde o fyzickou bezpečnost a řízení zásob, bude i nadále uplatňována metodika, která byla vypracována v předchozích fázích, s cílem vyškolit vnitrostátní provozovatele k posuzování podmínek skladovacích prostor. Na základě vyhodnocených potřeb se uskuteční drobná zlepšení infrastruktury a bezpečnosti těchto skladovacích prostor. Kromě toho bude i nadále poskytována komplexní pomoc při procesech likvidace, bude nabízeno vybavení, mentorství a odborná příprava, jakož i certifikace s cílem zajistit soulad s mezinárodními normami. Tato technická pomoc bude začleněna do činností v oblasti budování kapacit (odborná příprava, pracovní a jiné semináře) s cílem dosáhnout udržitelnosti při řízení zbraní a střeliva během jejich celého životního cyklu.

4. **Posílit vnitrostátní systémy systematického sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní**

Prostřednictvím podpory nabízené v předchozích fázích, zejména v oblasti označování a vedení záznamů, byly zjištěny významné nedostatky v postupech systematického sledování a v systémech správy informací. Tyto nedostatky brání tomu, aby byli pracovníci donucovacích orgánů schopni odhalovat vzorce obchodování, předcházet odklonům a posilovat spolupráci mezi zeměmi. Za účelem řešení této otázky a s využitím vztahů navázaných s orgány zavádí DPS/OAS v rámci třetí fáze novou složku, jež je zaměřena na posílení vnitrostátních systémů systematického sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní. Tato iniciativa bude prováděna v partnerství s Interpolem vzhledem k jeho rozsáhlým zkušenostem v této oblasti s donucovacími orgány. Dotyčná složka zahrnuje regionální seminář na podporu výměny informací mezi zeměmi Latinské Ameriky a Karibiku ve věci systematického sledování. Vybrané zemi bude rovněž poskytnuta komplexní technická pomoc jako pilotní iniciativa, včetně vypracování protokolu o zpětném zajišťování palných zbraní, se standardními operačními postupy, pracovními postupy a postupy k zajištění toho, aby zpětně zajištěné palné zbraně byly roztříděny (s ohledem na prioritní kritéria pro sledování a vyšetřování), vysledovány a přešetřeny, přičemž bude rovněž vyslána pracovní skupina, která podpoří státní zaměstnance při provádění protokolu a sledování palných zbraní z vybraného vzorku. Mezi předmětné činnosti patří i vypracování zpravodajských zpráv na podporu policejní práce.

5. **Snížit rizikové faktory spojené s ozbrojeným násilím na úrovni komunit**

DPS/OAS bude i nadále uplatňovat holistický přístup k prevenci ozbrojeného násilí na úrovni komunit, přičemž vysoce rizikové skupiny se budou v rámci cílených politik považovat za oběti i pachatele ozbrojeného násilí. To zahrnuje provádění metodiky OASIS, vypracované DPS/OAS, v jedné zemi, obnášející mimoškolní činnost v podobě hodin hudby s cílem rozvíjet životní dovednosti ohrožených mladých lidí; nabídku psychosociální podpory a podporu komunitních činností zaměřených na zvyšování informovanosti prostřednictvím referenčního centra pro oběti ozbrojeného násilí, jakož i odbornou přípravu v oblasti prevence ozbrojeného násilí určenou zainteresovaným subjektům v rámci komunity. Kromě toho se třetí fáze zaměří i na prevenci násilí ve školách souvisejícího s palnými zbraněmi, a to poskytováním odborné přípravy pedagogům a zaměstnancům škol, která bude zaměřena na strategie prevence, intervenci a pomoc obětem násilí souvisejícího s palnými zbraněmi. Tyto činnosti budou doplněny pracovními semináři určenými pro novináře a influencery s cílem zlepšit hlášení případů násilí souvisejícího s palnými zbraněmi, aby se zabránilo dalšímu používání těchto zbraní a novým případům. Bude se rovněž nadále stavět na pokroku dosaženém během druhé fáze a v tomto ohledu bude nabídnuta odborná příprava pro školitele za účelem šíření poznatků a osvědčených postupů v oblasti předcházení genderově podmíněnému násilí páchanému palnými zbraněmi. Kromě toho s ohledem na počáteční práci realizovanou v průběhu druhé fáze bude nabídnuta technická pomoc pro účely osvětových kampaní a programů zaměřených na dobrovolné odevzdání zbraní s cílem omezit nedovolený oběh palných zbraní ve vysoce zasažených komunitách.

6. **Posílit subregionální spolupráci vypracováním a prováděním subregionálního plánu pro palné zbraně**

V rámci druhé fáze spolupráce DPS/OAS v koordinaci s Regionálním střediskem OSN pro mír, odzbrojení a rozvoj v Latinské Americe a Karibiku (UNLIREC) a Středoamerickým integračním systémem (SICA) zdárně vypracovaly středoamerický plán pro prevenci nedovoleného šíření palných zbraní a střeliva a nedovoleného obchodování s nimi. V rámci třetí fáze zřídí DPS/OAS mechanismus následných opatření na podporu provádění středoamerického plánu pro palné zbraně v souladu s pověřením Valného shromáždění Organizace amerických států ([4]). Struktura mechanismu následných opatření bude vymezena společně se zúčastněnými státy s ohledem na zkušenosti a osvědčené postupy v rámci ostatních plánů, včetně:

— vytvoření rámce pro monitorování a hodnocení plánu, včetně určení kontaktních míst pro monitorování a hodnocení a vytvoření internetové platformy, na níž budou moci státy informovat o pokroku v provádění plánu;

— pomoci poskytované státům za účelem shromáždění základních posouzení, včetně technické podpory s cílem vyškolit státy v oblasti využívání rámce pro monitorování a hodnocení a podpory při shromažďování nezbytných údajů;

— pořádání výročních zasedání států poté, co bude plán přijat;

— pravidelných setkání prováděcích partnerů, vládních orgánů a dárců (samostatně i společně);

— vnitrostátních pracovních seminářů a technické pomoci určené dotčeným zemím za účelem vypracování národních akčních plánů s ohledem na celkové cíle plánu, včetně odborné přípravy, školení zaměřených na zvyšování informovanosti a individuálního odborného vedení pro země.

V rámci třetí fáze bude DPS/OAS podporovat klíčové prvky mechanismu následných opatření, jako je pořádání výročního zasedání, vytvoření rámce pro monitorování a hodnocení a podpora poskytovaná některým zemím ve věci základních posouzení a národních akčních plánů. DPS/OAS bude rovněž usilovat o další příspěvky dárců s cílem posílit rámec pro provádění středoamerického plánu pro palné zbraně.

Kromě toho s ohledem na zájem andských zemí (Bolívie, Kolumbie, Ekvádoru a Peru) řešit otázku nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi pomocí soudržnějšího a integrovanějšího přístupu vzhledem ke specifickým potřebám tohoto subregionu (na nějž má dopad místní dynamika gangů, toků drog a nezákonné těžby) zahájí DPS/OAS ve třetí fázi proces vypracování andského plánu pro palné zbraně. Během této počáteční fáze se zmapují potřeby a priority jednotlivých zemí a bude vypracován návrh plánu prostřednictvím národních a regionálních seminářů se zástupci vlád. Bude rovněž vyvíjeno úsilí o nalezení dalších zdrojů financování, které doplní zdroje Evropské unie, a o to, aby se během třetí fáze podařilo plán přijmout.

Shrnutí a prováděcí přístup

V rámci této akce je věnována pozornost vícero oblastem, jak jsou uvedeny výše, čímž se usiluje o to, aby byly uspokojeny potřeby dotčených zemí a zároveň byly podpořeny dlouhodobé a udržitelné změny. Činnosti zaměřené na posílení kontroly palných zbraní a omezení jejich dodávek budou doplněny preventivními opatřeními ke snížení poptávky v komunitách, které jsou výrazně zasaženy ozbrojeným násilím.

DPS/OAS bude prostřednictvím PACAM tuto akci koordinovat a provádět ve spolupráci s dalšími agenturami a vnitrostátními orgány. S využitím politických fór a komunikačních kanálů OAS určí DPS/OAS země, které potřebují podporu, a bude s nimi spolupracovat s cílem vytvořit individuálně uzpůsobené plány pomoci. V rámci tohoto projektu bude ke každé zemi zaujat specifický a individualizovaný přístup, přičemž se uzná, že potřeby a nedostatky jsou různé. Podpora v rámci všech složek projektu nebude poskytována všem zemím; místo toho bude DPS/OAS nadále uplatňovat úspěšnou metodiku PACAM: bude mapovat potřeby, zapojovat orgány, vypracovávat plány pomoci a vysílat mise. DPS/OAS se rovněž zapojí do koordinačních mechanismů a v tomto ohledu bude například pokračovat v podpoře karibských zemí prostřednictvím karibského plánu pro palné zbraně, aby se zabránilo zdvojování činnosti.

([4]) „27. Požádat sekretariát SMS, aby prostřednictvím DSP a v rámci programu pomoci v oblasti kontroly zbraní a střeliva (PACAM), což je dobrovolný program: a) podpořil vypracování a provádění středoamerického plánu pro prevenci nedovoleného šíření palných zbraní a střeliva a nedovoleného obchodování s nimi, a to v koordinaci se Středoamerickým integračním systémem (SICA) a Regionálním střediskem OSN pro mír, odzbrojení a rozvoj v Latinské Americe a Karibiku (UNLIREC), včetně vytvoření mechanismu následných opatření pro účely monitorování pokroku a prosazování účinné koordinace mezi vládami, prováděcími partnery a dárci.“ (AG/RES. 3009 – LIII-O/23, přijato 23. června 2023)

Genderové a lidskoprávní hledisko

Se zřetelem k různým dopadům ozbrojených konfliktů na zranitelné osoby budou během třetí fáze i nadále zohledňovány genderové a lidskoprávní otázky. To mimo jiné znamená začlenění žen do všech úrovní provádění projektu a podněcování rovného zastoupení žen v rámci projektových činností. Při činnostech v oblasti předcházení násilí bude zvláštní pozornost věnována potřebám žen a dívek, pokud jde o bezpečnost a ochranu v rámci jejich komunit, a jejich zapojení do hledání řešení těchto výzev. Kromě toho se předmětné složky zaměří výhradně na řešení genderově podmíněného násilí.

7. **Celkový cíl**

Posílit schopnost zemí Latinské Ameriky a Karibiku řešit ozbrojené násilí v regionu prostřednictvím kontroly šíření palných zbraní a střeliva a nedovoleného obchodování s nimi a prostřednictvím prevence používání palných zbraní ve zvláště zasažených komunitách

8. **Popis intervenčních strategií projektů**

Cíl 1: Posílit regulační rámce pro boj proti obchodování s palnými zbraněmi v Severní a Jižní Americe

Činnosti

— Technická pomoc poskytovaná příslušným zemím při přezkumu právních předpisů a normativního rámce s ohledem na mezinárodní normy a vnitřní harmonizaci mandátů, jakož i začlenění genderového hlediska.

— Vypracování pokynů CIFTA pro rozvoj, plánování, provádění a vyhodnocování programů dobrovolného odevzdávání zbraní.

— Vypracování pokynů CIFTA s doporučeními týkajícími se norem bezpečnosti a zabezpečení, které musí dodržovat soukromé bezpečnostní společnosti, aby se zabránilo odklonům ručních palných a lehkých zbraní a střeliva na nedovolený trh.

— Šíření znalostní platformy pro palné zbraně využívané na celé polokouli, včetně optimalizovaného vyhledávacího nástroje pro usnadnění přístupu k normám a pokynům CIFTA (vytvořeným během druhé fáze).

Výstupy

— Nejméně 3 zemím v regionu bude poskytnuta legislativní pomoc za účelem zlepšení vnitrostátního normativního rámce pro palné zbraně, a to s ohledem na mezinárodní normy a se zřetelem k genderovému hledisku;

— bude zvýšena dostupnost regionálních nástrojů na podporu zemí ve všech aspektech kontroly palných zbraní (na úrovni nabídky i poptávky) tím, že budou vypracovány a zpřístupněny: i) pokyny CIFTA pro rozvoj, plánování, provádění a vyhodnocování programů dobrovolného odevzdávání zbraní a ii) pokyny CIFTA týkající se postupů v oblasti bezpečnosti a ochrany pro soukromé bezpečnostní společnosti, které používají palné zbraně;

— znalostní platforma pro palné zbraně pro celou polokouli bude rozšířena a bude poskytována zúčastněným stranám v regionu.

Cíl 2: Zlepšit znalosti a sdílení informací o nedovoleném obchodování s palnými zbraněmi a nedovoleném šíření ručních palných a lehkých zbraní v Severní a Jižní Americe

Činnosti

— Komplexní posouzení státních kapacit pro řízení životního cyklu ručních palných a lehkých zbraní a střeliva (s ohledem na metodiku UNIDIR pro základní posouzení řízení zbraní a střeliva);

— použití dotazníku CIFTA s cílem určit státní kapacity pro řízení, prevenci, kontrolu a stíhání nedovoleného obchodu s palnými zbraněmi;

— odborná příprava vnitrostátního personálu za účelem shromažďování a systematizace údajů týkajících se nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi a nedovoleného šíření ručních palných a lehkých zbraní, se zřetelem k genderovému hledisku.

Výstupy

— V jedné zemi daného regionu proběhne základní posouzení řízení zbraní a střeliva podle metodiky UNIDIR;

— v regionu bude použit dotazník CIFTA, přičemž nejméně 60 % států, jež jsou stranami úmluvy CIFTA, poskytne odpovědi;

— bude vypracována, zveřejněna a rozeslána publikace obsahující zprávu s klíčovými zjištěními vyplývajícími z použití dotazníku CIFTA;

— budou realizovány tři virtuální subregionální semináře (Mezoamerika, Jižní Amerika a Karibik), každý s nejméně 20 účastníky, s cílem zvýšit povědomí vysoce postavených státních zaměstnanců o nástrojích pro shromažďování údajů týkajících se nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi a nedovoleného šíření zbraní, jakož i o technikách a strategiích pro zlepšení shromažďování a systematizace údajů.

Cíl 3: Zlepšit státní kapacity pro řízení životního cyklu ručních palných a lehkých zbraní a střeliva a snížit riziko odklonu na nedovolený trh

Činnosti

— Příprava a realizace specializované odborné přípravy pro státní zaměstnance v oblasti řízení zbraní a střeliva, včetně fyzické bezpečnosti a řízení zásob, označování a vedení záznamů, kampaní dobrovolného odevzdávání zbraní a likvidace ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, s přihlédnutím k mezinárodním normám a osvědčeným postupům;

— poskytování mezinárodní certifikace pro pokročilou likvidaci výbušného materiálu (EOD-3) státním zaměstnancům, ve spolupráci se španělským Ministerstvem obrany;

— technická a materiální pomoc a certifikace vnitrostátních procesů likvidace zabavených, zastaralých nebo přebytkových ručních palných a lehkých zbraní a střeliva;

— technická a materiální pomoc při posuzování a posilování infrastruktury státních skladů ručních palných a lehkých zbraní a střeliva v souladu s normami CIFTA, MOSAIC a IATG.

— realizace jednoho semináře pro uživatele programového vybavení pro kontrolu inventáře zbraní a střeliva (SAM), vyvinutého během první fáze a rozšířeného během druhé fáze, s cílem určit výzvy a požadavky na modernizaci;

— poskytnutí vybavení SAM vnitrostátním institucím členských států OAS, které je vyžadují, včetně odborné přípravy a podpory uživatelů formou asistenční služby;

— pilotní testování prvotní koncepce elektronického řešení pro regionální komunikační mechanismus pro legální převody palných zbraní a střeliva (MCTA), vyvinuté během druhé fáze;

— vypracování volitelných modulů regionálního komunikačního mechanismu pro legální převody palných zbraní a střeliva (MCTA) a dalších funkcí s ohledem na zpětnou vazbu, kterou obdržely pilotní země;

— podpora zavádění vnitrostátního systému udělování licencí pro kontrolu vývozu/dovozu v jednotlivých zemích, vyvinutého během druhé fáze, včetně přizpůsobení vnitrostátním normám a postupům.

Výstupy

— S pomocí poskytnutou během projektu či na základě osvědčení vydaného v jeho rámci bude zlikvidováno nejméně 50 000 ručních palných a lehkých zbraní a 100 tun střeliva, které jsou nadbytečné, zastaralé nebo zabavené;

— nejméně 400 státních zaměstnanců z 10 zemí absolvuje odbornou přípravu a zlepší si znalosti týkající se uplatňování osvědčených postupů v oblasti řízení zbraní a střeliva;

— nejméně 30 státních zaměstnanců z 10 členských států OAS obdrží certifikaci na úrovni EOD-3, ve spolupráci se španělským Ministerstvem obrany;

— nejméně v 5 vnitrostátních skladech/skladištích ručních palných a lehkých zbraní a střeliva v regionu bude zvýšena bezpečnost institucionálních zásob;

— prostřednictvím zlepšení a poskytování vybavení SAM bude posílena kapacita pro inventarizaci a dohledatelnost ručních palných a lehkých zbraní a střeliva ve skladech vnitrostátních orgánů;

— bude zvýšena kapacita nejméně tří členských států OAS v oblasti kontroly mezinárodních převodů ručních palných a lehkých zbraní a střeliva prostřednictvím instalace vnitrostátního systému udělování licencí;

— členskými státy OAS bude plně vyvinut a otestován regionální komunikační mechanismus pro legální převody zbraní a střeliva (MCTA).

Cíl 4: Zřídit nebo posílit vnitrostátní systémy systematického sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní

Činnosti

— Realizace subregionálních pracovních seminářů pro výměnu informací o osvědčených postupech v zájmu sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní;

— vypracování vnitrostátních protokolů o zpětném zajišťování palných zbraní s cílem umožnit systematické sledování a vyšetřování zpětně zajištěných palných zbraní, a to v partnerství s Interpolem;

— technická pomoc vnitrostátním orgánům při identifikaci a sledování zpětně zajištěných palných zbraní a získávání zpravodajských informací pro relevantní vyšetřovací jednotky;

— posouzení hlavních nedostatků v systémech vedení záznamů a shromažďování údajů, které brání domácímu a mezinárodnímu sledování zpětně zajištěných palných zbraní, a poskytování technické pomoci a zdrojů k posílení nebo vytvoření těchto vnitrostátních systémů/databází, a to s ohledem na zjištěné nedostatky;

— technická a materiální pomoc při označování a vedení záznamů, zejména těm členským státům, které byly nápomocny v předchozích fázích spolupráce s Evropskou unií.

Výstupy

— V jednom členském státě OAS budou zvýšeny kapacity pro sledování zpětně zajištěných ručních palných a lehkých zbraní prostřednictvím vypracování protokolu o zpětném zajišťování palných zbraní, nabídky technické pomoci při sledování palných zbraní a zlepšení systémů a vybavení nezbytných pro vnitrostátní a mezinárodní sledování;

— bude realizován alespoň jeden regionální seminář s nejméně 20 účastníky s cílem šířit osvědčené postupy pro sledování a rámce CIFTA pro sledování (včetně určení kontaktních míst pro sledování) a za účelem výměny informací;

— pěti vnitrostátním institucím členských států OAS se dostane pomoci, pokud jde o zlepšení jejich kapacity v oblasti označování a vedení záznamů.

Cíl 5: Snížit rizikové faktory spojené s ozbrojeným násilím na úrovni komunit

Činnosti

— Poskytování každodenních mimoškolních aktivit s cílem posílit životní dovednosti ohrožené mládeže prostřednictvím metodiky OASIS v jednom členském státě OAS;

— zřízení referenčního centra pro psychosociální podporu obětí ozbrojeného násilí alespoň v jedné vysoce rizikové zranitelné komunitě jednoho členského státu OAS;

— odborná příprava tvůrců politik na místní úrovni, státních úředníků, poskytovatelů služeb, pedagogů, rodičů a zástupců občanské společnosti v oblasti předcházení násilí za použití střelných zbraní;

— vypracování a nabídka regionálního programu odborné přípravy (prostřednictvím rozsáhlého otevřeného on-line kurzu a kurzu pro školitele) pro pedagogy, úředníky škol a další orgány o tom, jak řešit používání střelných zbraní ve školách a předcházet mu;

— odborná příprava pracovníků vnitrostátního veřejného sektoru (prostřednictvím hybridního přístupu s prezenčními moduly a rozsáhlým otevřeným on-line kurzem) v oblasti prevence genderově podmíněného násilí za použití palných zbraní;

— realizace pracovních seminářů s novináři a digitálními influencery s cílem zvýšit povědomí o rizikových faktorech násilí souvisejícího s palnými zbraněmi a vyzvat k přijetí opatření v oblasti přerušení a prevence násilí;

— technická a materiální pomoc jednomu členskému státu OAS při vývoji a provádění programů zaměřených na zvyšování povědomí o rizicích a dobrovolné předávání zbraní ve vybraných komunitách.

Výstupy

— Nejméně 300 ohrožených mladých lidí (včetně mladých lidí, kteří jsou v konfliktu se zákonem) z přijímajících komunit zlepšilo své životní dovednosti prostřednictvím odborné přípravy a každodenních mimoškolních aktivit;

— v jedné komunitě je zřízeno jedno referenční centrum pro psychosociální podporu obětí ozbrojeného násilí, které nabízí i) individualizovanou psychosociální podporu nejméně 100 osobám, které přežily násilí, nebo osobám, u nichž hrozí riziko, že ozbrojené násilí budou páchat nebo mu budou vystaveny; a ii) tematické semináře o prevenci násilí a informační činnosti v rámci školní komunity a místních prostor pro účast;

— nejméně 200 tvůrců politik na místní úrovni, státních úředníků, poskytovatelů služeb, pedagogů, rodičů a zástupců občanské společnosti absolvuje odbornou přípravu v oblasti prevence ozbrojeného násilí;

— nejméně 150 pedagogů, pracovníků škol a pracovníků dalších souvisejících vnitrostátních orgánů absolvuje odbornou přípravu zaměřenou na řešení a prevenci používání palných zbraní ve školách;

— nejméně 150 státních úředníků a zástupců občanské společnosti absolvuje odbornou přípravu v oblasti prevence genderově podmíněného násilí s použitím palných zbraní, včetně 15 osob vyškolených k tomu, aby byli multiplikátory znalostí prostřednictvím kurzu přípravy školitelů;

— nejméně 25 novinářů a digitálních influencerů si zvýší povědomí o rizikových faktorech spojených s ozbrojeným násilím prostřednictvím účasti na pracovním semináři o prevenci násilí souvisejícího s palnými zbraněmi;

— v přijímajících komunitách jedné země proběhne vzdělávání v oblasti zvyšování povědomí o rizicích a kampaně dobrovolného odevzdávání zbraní, které přispívají ke snížení poptávky po palných zbraních a jejich dostupnosti.

Cíl 6: Posílit subregionální spolupráci vypracováním a prováděním subregionálního plánu pro palné zbraně

Činnosti

— Vytvoření rámce pro monitorování a hodnocení středoamerického plánu pro palné zbraně, včetně vývoje elektronických nástrojů na podporu shromažďování a analýzy údajů;

— technická pomoc středoamerickým zemím v souvislosti s monitorováním a hodnocením plánu, včetně podpory při provádění základních hodnocení, odborné přípravy státních zaměstnanců v oblasti využívání rámce pro monitorování a hodnocení a průběžné pomoci při shromažďování nezbytných údajů;

— realizace jednoho prezenčního výročního zasedání států, dárců a prováděcích partnerů středoamerického plánu pro palné zbraně;

— pořádání virtuálních setkání prováděcích partnerů, státních orgánů a dárců dvakrát ročně (samostatně a společně);

— realizace vnitrostátních pracovních seminářů a technické pomoci pro země Střední Ameriky za účelem vypracování národních akčních plánů s ohledem na celkové cíle plánu včetně odborné přípravy a individuálního odborného vedení pro země.

Výstupy

— Je vypracován rámec pro sledování a hodnocení středoamerického plánu pro palné zbraně a je schválen zúčastněnými zeměmi;

— základní posouzení je provedeno alespoň v 50 % zúčastněných zemí Střední Ameriky;

— je realizováno jedno prezenční výroční zasedání středoamerického plánu pro palné zbraně;

— uskuteční se šest virtuálních setkání středoamerického plánu pro palné zbraně s prováděcími partnery, státními orgány a dárci;

— nejméně 40 % zemí účastnících se středoamerického plánu pro palné zbraně vypracuje a schválí národní akční plány;

— je vypracován návrh andského plánu pro palné zbraně a s andskými zeměmi je v jeho věci dosaženo dohody.

9. **Trvání**

Celková odhadovaná doba trvání komplexní regionální třetí fáze činí 36 měsíců.

10. **Subjekt pověřený technickým prováděním**

Technickým prováděním tohoto programu je pověřen Odbor veřejné bezpečnosti generálního sekretariátu Organizace amerických států (DPS/OAS). DPS/OAS má jedinečné postavení, které mu umožňuje podporovat země Severní a Jižní Ameriky, a to vzhledem ke své dvojí úloze technického spolusekretariátu úmluvy CIFTA a jako technický a operační orgán OAS v této oblasti. V této funkci vykazuje DPS/OAS výsledky v provádění projektů a programů, které pomáhají členským státům OAS při plnění jejich povinností týkajících se zabezpečení vnitrostátních zásob palných zbraní, přijímání legislativních opatření ke kriminalizaci nedovolené výroby palných zbraní a nedovoleného obchodování s nimi, požadavku na označování palných zbraní a sdílení informací o sledování a vzorců nedovoleného obchodování s dalšími signatáři úmluvy CIFTA. Žádná jiná regionální či subregionální organizace působící na celém území Severní a Jižní Ameriky nemá nezbytný politický vliv, technické odborné znalosti ani zeměpisný dosah, aby mohla poskytovat podporu a pomoc všem tamním 35 státům.

Během třetí fáze bude DPS/OAS i nadále koordinovat činnost s dalšími institucemi a organizacemi a spolupracovat s nimi. Od první fáze byla navázána strategická partnerství se subjekty, které podporují země Latinské Ameriky a Karibiku, aby se zabránilo zdvojování úsilí a maximalizovala se účinnost akce. Mezi tyto partnery patří Regionální středisko OSN pro mír, odzbrojení a rozvoj v Latinské Americe a Karibiku (UNLIREC), Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC), Výzkumný institut OSN pro otázky odzbrojení (UNIDIR), Prováděcí agentura Karibského společenství pro boj proti trestné činnosti a pro zajištění bezpečnosti (CARICOM IMPACS), Meziamerické centrum pro otázky obrany, Poradní tým pro řízení střeliva při Ženevském mezinárodním centru pro humanitární odminování (AMAT-GICHD) a Interpol.

11. **Relevantnost**

— **Regionální význam**

Navzdory významnému pokroku při upevňování demokracie a dosahování socioekonomického rozvoje se země Latinské Ameriky a Karibiku i nadále potýkají s obrovskými problémy při prosazování bezpečnosti svých občanů a komunit. Veřejná bezpečnost nebo řešení jejího nedostatku je vysokou prioritou jak pro občany, tak pro státní orgány v regionu. Severní a Jižní Amerika patří mezi oblasti s největším výskytem násilí na světě, přičemž odborníci označili dostupnost palných zbraní a neomezený přístup k nim za klíčové rizikové faktory přispívající k vysoké míře násilí s následkem smrti. Tento problém ještě zhoršuje rostoucí sofistikovanost a komplexní povaha organizovaných zločineckých skupin, které rozšířily své operace a nyní dominují trhu s nedovoleným obchodováním se zbraněmi. Uvedené skupiny přešly z vertikálních struktur na organizace propojené v sítích, což vedlo k větší efektivitě a ziskovosti jejich nezákonných činností a zvýšilo problémy při identifikaci a vyšetřování pachatelů.

Je zřejmé, že nedovolené obchodování s palnými zbraněmi a jejich dostupnost mají na region významný dopad, což představuje jednu z hlavních výzev pro regionální a celosvětovou bezpečnost. To se odráží v několika politických a právních závazcích, které země v regionu přijaly, mezi něž patří:

— ratifikace úmluvy CIFTA a dalších mezinárodních nástrojů, jako je Smlouva o obchodu se zbraněmi a protokol o palných zbraních;

— aktivní účast na dobrovolných rámcích, jako je akční program OSN a globální rámec pro řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu;

— přijetí karibského a středoamerického plánu pro palné zbraně.

Úmluva CIFTA stanoví pro státy, které jsou jejími stranami, několik povinností, včetně stanovení soudní příslušnosti pro trestné činy; povinného označování palných zbraní; vedení záznamů za účelem sledování zbraní; zlepšení kontrol převodů; opatření pro předcházení odklonům a mezinárodní spolupráce. Druhý postup v rámci CIFTA posiluje cíle států CIFTA v těchto oblastech v souladu s akčním programem OSN a protokolem o palných zbraních. Tento projekt využívá popsaného rámce k poskytování technické pomoci zemím při praktickém provádění závazků a ustanovení řečených smluv, zejména úmluvy CIFTA.

— **Sladění s prioritami Evropské unie**

Cíle, činnosti a očekávané výsledky tohoto projektu jsou sladěny s cíli a přístupem strategie EU „Zajištění zbraní, ochrana občanů“ ([5]) s ohledem na mnohostrannou perspektivu podpory angažovanosti v různých regionech světa. Partnerstvím s OAS bude tato akce i nadále podporovat synergie mezi EU a OAS, a v důsledku pak mezi Evropou a Severní a Jižní Amerikou s cílem omezit ozbrojené násilí a trestnou činnost. Tato akce bude zejména podporovat činnost Evropské unie v dotyčném regionu prostřednictvím cílené podpory zemím, které jsou vážně postiženy šířením ručních palných a lehkých zbraní, jejich nadměrným hromaděním a nedovoleným obchodováním s nimi.

Konkrétně se třetí fáze zabývá následujícími prioritami strategie:

2.1 Posílení normativního rámce: Prostřednictvím činností v rámci cíle 1 předmětné akce bude usilováno o zajištění toho, aby země harmonizovaly své právní předpisy s mezinárodními normami a aby disponovaly nástroji pro prosazování provádění mezinárodních smluv a úmluv.

2.2.2 Kontroly vývozu palných zbraní a střeliva pro ně: Podpora vnitrostátního systému udělování licencí a regionálního komunikačního mechanismu pro legální převody palných zbraní a střeliva v rámci cíle 3 zohledňuje význam kontrol legálního obchodu, aby se zabránilo odklonům na nezákonný trh;

2.2.3 Bezpečné řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva: Cíl 3 obnáší řadu činností zaměřených na fyzickou bezpečnost a řízení zásob, včetně odborné přípravy úředníků, a poskytování technické a materiální pomoci v zájmu zlepšení postupů a zařízení, a to v souladu s mezinárodními normami MOSAICS a IATG;

2.2.4 Odpovědná likvidace ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně: Cíl 3 zahrnuje odbornou přípravu, materiální pomoc, dohled a certifikaci procesů likvidace palných zbraní a střeliva v případě zemí, které o takovou podporu požádají;

2.2.5 Průřezové otázky: V rámci všech cílů dané akce budou prosazována řešení a strategie pro boj proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi prostřednictvím komplexního přístupu, včetně průřezových otázek, jako je zohlednění genderových aspektů a využívání informačních technologií.

Kromě toho je tato akce rovněž v souladu s akčním plánem EU proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi na období 2020–2025, a to s ohledem na jeho čtyři stanovené priority:

— Priorita č. 1: Zabezpečení legálního trhu a omezení odklonů

— Priorita č. 2: Utváření lepšího zpravodajského přehledu

— Priorita č. 3: Zvýšení tlaku na kriminální trhy

— Priorita č. 4: Zlepšení mezinárodní spolupráce

Řada činností a očekávaných výsledků této akce přispěje k omezení odklonů od státních i nestátních oprávněných uživatelů (např. nabídka technické pomoci v oblasti fyzické bezpečnosti a řízení zásob, označování a likvidace), jakož i ke zvýšení účinnosti opatření zaměřených na boj proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi, a to prostřednictvím podpory komplexní strategie sledování pro donucovací orgány. Kromě toho Evropská unie prostřednictvím této akce zvyšuje podporu poskytovanou Severní a Jižní Americe a rozsah svého programu mezinárodní spolupráce. Jak již bylo uvedeno, Severní a Jižní Amerika jsou regionem nejvíce postiženým násilím souvisejícím s palnými zbraněmi, jež neohrožuje bezpečnost pouze v regionu samotném, ale má škodlivé důsledky i v jiných částech světa včetně Evropy, jako jsou přeshraniční trasy nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi a nelegální migrace v důsledku nestability Severní a Jižní Ameriky.

Cíle, činnosti a očekávané výstupy tohoto projektu jsou důsledně souladu s cíli a přístupem strategie EU „Zajištění zbraní, ochrana občanů“ ([6]) s důrazem na mnohostrannou perspektivu podpory angažovanosti v různých regionech. Partnerstvím s OAS bude tato iniciativa i nadále utvářet synergie mezi EU a OAS, a v důsledku pak mezi Evropou a Severní a Jižní Amerikou s cílem omezit ozbrojené násilí a trestnou činnost. Konkrétně tento projekt vyzdvihne činnost Evropské unie v dotyčném regionu prostřednictvím cílené podpory zemím, které jsou vážně postiženy šířením ručních palných a lehkých zbraní, jejich nadměrným hromaděním a nedovoleným obchodováním s nimi.

([5]) „Zajištění zbraní, ochrana občanů“: strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu do nich, přijatá Radou dne 19. listopadu 2018.

([6]) „Zajištění zbraní, ochrana občanů“: strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu do nich, přijatá Radou dne 19. listopadu 2018.

Třetí fáze se zabývá následujícími prioritami strategie EU:

Posílení normativního rámce: Účelem činností v rámci cíle 1 je zajistit, aby země harmonizovaly své právní předpisy s mezinárodními normami a měly nezbytné nástroje k provádění mezinárodních smluv a úmluv.

Kontroly vývozu palných zbraní a střeliva: V rámci cíle 3 jsou podporovány vnitrostátní systémy udělování licencí a regionální komunikační mechanismy pro legální převody palných zbraní a střeliva, se zřetelem k významu kontrol legálního obchodu, aby se zabránilo odklonům na nezákonný trh.

Bezpečné řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva: Cíl 3 obnáší činnosti zaměřené na fyzickou bezpečnost a řízení zásob, včetně odborné přípravy úředníků, a poskytování technické a materiální pomoci v zájmu zlepšení postupů a zařízení, a to v souladu s mezinárodními normami jako MOSAICS a IATG.

Odpovědná likvidace ručních palných a lehkých zbraní a střeliva: Cíl 3 rovněž zahrnuje odbornou přípravu, materiální pomoc, dohled a certifikaci procesů likvidace palných zbraní a střeliva v případě zemí, které o takovou podporu požádají.

Průřezové otázky: V rámci všech cílů prosazuje tato akce komplexní řešení pro boj proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi, včetně průřezových otázek, jako je zohlednění genderových aspektů a využívání informačních technologií.

Kromě toho je tato akce v souladu s akčním plánem EU proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi na období 2020–2025, v němž jsou vymezeny čtyři priority:

Zabezpečení legálního trhu a omezení odklonů: Cílem činností a očekávaných výsledků je omezit odklony od státních a nestátních oprávněných uživatelů prostřednictvím technické pomoci v oblasti fyzické bezpečnosti a řízení zásob, označování a likvidace.

Utváření lepšího zpravodajského přehledu: Komplexní strategie sledování prosazovaná v rámci této akce zvýší účinnost opatření donucovacích orgánů zaměřených na boj proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi.

Zvýšení tlaku na kriminální trhy: Řešením nedovoleného obchodování s ručními palnými a lehkými zbraněmi a posílením spolupráce s donucovacími orgány přispívá tato akce ke zvýšení tlaku na trhy s trestnou činností.

Zlepšení mezinárodní spolupráce: Tato akce posiluje podporu poskytovanou Severní a Jižní Americe a rozšiřuje program mezinárodní spolupráce EU. Region Severní a Jižní Ameriky je výrazně postižen násilím souvisejícím s palnými zbraněmi, které ohrožuje bezpečnost a má škodlivé důsledky na celém světě, včetně meziregionálních tras nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi a nelegální migrace v důsledku regionální nestability.

Řešením těchto priorit projekt přispívá ke snížení násilí souvisejícího s palnými zbraněmi v Severní a Jižní Americe a posiluje regionální a mezinárodní bezpečnost, což prokazuje odhodlání EU podporovat stabilitu a bezpečnost v různých regionech.

12. **Předkládání zpráv**

DPS/OAS bude vypracovávat pravidelné zprávy v souladu s dojednanou pověřovací dohodou.